ئۈرۈمچى ئېلىپ [illegible]
[illegible] مەسۇم

ئۈرۈمچى شەھىرى سىرتتىن كەلگەنلەرگە بولغان باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى

ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى يېقىندا ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، سىرتتىن كەلگەنلەرنى باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىش قارار قىلدى. جەمئىيەت ئامانلىقى ۋە سىرتتىن كەلگەنلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش ئۈچۈن، ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى مۇنداق قارار چىقاردى: بارلىق سىرتتىن كەلگەنلەر ئۈچ كۈن ئىچىدە ئۆزى تۇرۇشلۇق جايدىكى [illegible] بىلەن ئالاقىلىشىپ، ئۆزىنى ۋاقىتلىق نوپۇسقا تىزىملىتىشى، ئۇرۇق - تۇغقان، دوست - يارەنلىرىنى يوقلىغىلى كەلگەنلەر، كاماندىروپكا ۋە ساياھەتكە كەلگەنلەر ياكى كېسەل كۆرسىتىشكە كەلگەنلەر ئۈچ كۈندىن ئارتۇق تۇرماقچى بولسا ئۆزىنى ۋاقىتلىق تۇرۇشقا تىزىملىتىشى، ئۈچ ئايدىن ئارتۇق تۇرغۇچىلار 16 ياشتىن ئاشقان بولسا، ئۇنۋانلىق گۇۋاھنامىسىنى كۆرسىتىپ ۋاقىتلىق تۇرۇش كىنىشكىسى ئېلىشى، ئۇنىڭدىن - چۈشۈشەك ئىش، تىجارەت بىلەن كەلگەنلەر ئۇلارنى تۇرۇشلۇق ئورۇندىكى پەيچۇسوغا بېرىپ ۋاقىتلىق تۇرۇش كىنىشكىسى، شەھەرلىك ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئورۇنلىرىغا بېرىپ سىرتتىن كەلگەنلەرنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش گۇۋاھنامىسى بېجىرىشى لازىم. بۇ ئىككى خىل گۇۋاھنامە بېجىرمىگەنلەرنى ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ ئىشلىتىشكە رۇخسەت قىلىنمايدۇ. ئۆي، ئىدارە ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئۆيى، يەر ئاستى ئۆيىنى سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى ۋە [illegible] كۆرىدۇ. باشقا قانۇنلۇق گۇۋاھنامىسى يوق سىرتتىن كەلگەنلەرگە تىجارەتكە بېرىشكە ياكى ئۇلارنى قوندۇرۇشقا بولمايدۇ. مېھمانخانىدا بىر ئايدىن ئارتۇق قوناقچى بولغانلار مۇ ۋاقىتلىق تۇرۇشقا تۇرۇش تىزىملىتىشى لازىم. سىرتتىن كەلگەنلەر ئۆز ئالدىغا قورۇلۇش سالماسلىقى، پىلانلىق تۇغۇت سىياسىتىگە ئەمەل قىلىشى كېرەك. بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغۇچىلارغا ج خ ئارماقلىرى، ئەمگەك باشقۇرۇش ۋە سودا - سانائەت قاتارلىق ئورۇنلار قانۇن بويىچە قاتتىق جازا [illegible] شى كۈچۈ[illegible]

خەلق ئىشچىلىرى قوشۇنى ئاپتونوم رايونىمىزغا تۈركۈملەپ كەلمەكتە

خەلق ئىشچىلىرى ئاپتونوم رايونىمىزغا يېڭە بىر قېتىم تۈركۈملەپ كېلىشكە باشلىدى. [illegible]

شىنجاڭ گېزىتى 1995 -يىل 4- ئاينىڭ 20 كۈنى (پەيشەنبە)

خەلق ئىشچىلىرى قوشۇنى ئاپتونوم رايونىمىزغا تۈركۈملەپ كەلمەكتە

خەلق ئىشچىلىرى ئاپتونوم رايونىمىزغا يەنە بىر قېتىم تۈركۈملەپ كېلىشكە باشلىدى. ئۈرۈمچى جەنۇبىي پويىز ئىستانسىسى ۋوگزالىنىڭ چىقىش ئېغىزىدىن چىقىۋاتقان نۇرغۇن خەلق ئىشچىلىرى قوشۇنى خۇددى بىر ئۇزۇن ئەجدىھاغا ئوخشايتتى.

بۇ يىل باھار بايرىمىدىن كېيىن، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىمىزغا كېلىدىغان يولۇچىلارنىڭ بولتۇرقىدىن 15 % دىن 20 % كىچە كۆپ بولىدىغانلىقىدىن خەۋەر تېپىپ، كۈتۈۋېلىش تەييارلىقىنى پۇختا قىلىپ قويغانىدى. مەلۇم بولۇشىچە، 2 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 3 - ئاينىڭ 14 - كۈنىگە قەدەر ۋاقىتلىق يولۇچى توشۇش پويىزى 15 قېتىم قاتناپتۇ، بۇ پويىز 4 - ئايغىچە قاتنايدىكەن. جەنۇبىي پويىز ئىستانسىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جېڭ پىڭنىڭ تونۇشتۇرۇشىچە، ھازىر كۈنىگە 9000 دەك خەلق ئىشچىسى كېلىۋېتىپتۇ. نورمال كېلىۋاتقان يولۇچى پويىزىدىكى خەلق ئىشچىلىرىنىڭ نىسبىتى پويىزدىكى ئومۇمىي يولۇچىنىڭ 75 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدىكەن.

بىز يېقىندا جەنۇبىي پويىز ئىستانسىسىنىڭ چىقىش ئېغىزىدا، پويىزدىن ئەمدىلا چۈشكەن 1000 دىن ئارتۇق خەلق ئىشچىسىنىڭ ئۇزۇن ئىككى ئۆچرەت بولۇپ چىقىۋاتقانلىقىنى، جەنۇبىي پويىز ئىستانسىسى يولۇچى توشۇش 3 - بەندىكىلەرنىڭ قالايمىقانلىشىپ كەتكەن خەلق ئىشچىلىرى قوشۇنىنى تەرتىپكە سېلىۋاتقانلىقىنى، چىقىش ئېغىزىنىڭ سىرتىدىكى ج خ خادىملىرىنىڭ چىقىش ئېغىزىنىڭ سىرتىغا توپلىشىۋالغان خەلق ئىشچىلىرىنى ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە تارقاقلاشتۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆردۇق. ئۇلار چىقىش ئېغىزىدىن 46 مىنۇتتا چىقىپ بولدى. يولۇچى توشۇغۇچىلارنىڭ تونۇشتۇرۇشىغا قارىغاندا، خەلق ئىشچىلىرى چىقىش ئېغىزىدىن بەزىدە بىر سائەتتە ئاران چىقىپ بولالايدىكەن. بىر ج خ خادىمى بىزگە مۇنداق دېدى: «3 - ئاينىڭ ئاخىرى، 4 - ئاينىڭ باشلىرى بەك جىددىيچىلىك بولىدۇ، بۇ چاغدا خەلق ئىشچىلىرى ئىلگىرىكىدىن 30 % كۆپ بولىدۇ.»

ئۆتكەن يىلىنىڭ ئاخىرى جەنۇبىي پويىز ئىستانسىسى ئارقىلىق 250 مىڭدەك خەلق ئىشچىسى يۇرتىغا ماڭغانىكەن. بۇ يىل 280 - 300 مىڭدەك خەلق ئىشچىسى كېلىشى مۇمكىن ئىكەن. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئىشكىللىك، مەقسەتلىك كېلىدىغانلىرىمۇ، [illegible] كېلىدىغانلىرىمۇ بار ئىكەن. جياڭسۇ ئۆلكىسى يەنچېڭ شەھىرىدىن كەلگەن ئىش ھۆددىگە ئالغۇچى جاڭ فاڭلىنىڭ بىر كىشى ھەر يىلى يۇرتىدىن 5000 ئادەمنى باشلاپ كېلىپ، قۇرۇلۇش ھۆددىگە ئالىدىكەن. ئۇلار يىللىق ئىچىدە مىڭ يۈەن پۇل تاپىدىكەن، [illegible] يۈەنگە يېقىن پۇل تاپىدىكەن. [illegible] قانداق [illegible] نۇرغۇن [illegible] بىلەن [illegible] يادلىرى ئۇلارنى [illegible] قارىغاندا، بەزى [illegible] مەيدانلىرى ئەتىيازلىق تېرىلغۇ [illegible] ئەمگەك كۈچى [illegible] خەلق ئىشچىلىرىغا موھتاج بولىدىكەن. بەزى دېھقانچىلىق مەيدانلىرى [illegible] بەزى ناھىيىلەر بىلەن توختاملىشىدىكەن. بۇ ناھىيىلەر بىرلىكتە جايلارغا تەشكىللىك ھالدا خەلق ئىشچىسى ئەۋەتىپ تۇرىدىكەن.

جەنۇبىي پويىز ئىستانسىسىنىڭ ئاپتوبۇس بېكىتىدە مەيدانىدا 24 يولۇچى توشۇش ئاپتوبۇسىنىڭ ئورنى توشۇپ كېتىپتۇ. ئاپتوبۇس ئىگىلىرى پويىزدىن يېڭى چۈشكەن خەلق ئىشچىلىرىنى ئاپتوبۇسقا تارتىۋاتقان، خېرىدارلار بىلەن باھا تالىشىۋاتقان ۋاراڭ - چۇرۇڭ ئاۋازلار بۇ جاينى بىر ئاپتۇ. فورما كىيگەن بىر لەنچە باشقۇرۇش خادىمى ئاپتوبۇس ئىگىلىرىنىڭ رەسمىيەتلىرىنى تەكشۈرۈۋېتىپتۇ. ئۈرۈمچى شەھەرلىك تاشيول ترانسپورت بازىرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسىنىڭ باشلىقى ۋاڭ ۋېيشىڭ ئەھۋال تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: «بۇ يىل بىز خېلى بۇرۇنلا تۆمۈريول تارماقلىرى بىلەن ئالاقىلىشىپ، پويىزنىڭ كېلىدىغان ۋاقتى، خەلق ئىشچىلىرىنىڭ شىنجاڭغا كېلىش ئەھۋالى، يولۇچى كۆپ بولغان لىنىيەلەرگە سالغان پويىزلارنىڭ قېتىم سانى قاتارلىق ئەھۋاللارنى ئىگىلىدۇق». ۋاڭ ۋېيشىڭنىڭ ئەھۋال تونۇشتۇرۇشىغا قارىغاندا، ئۇلار پويىزدىن چۈشكەن خەلق ئىشچىلىرىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا ئىمكان قەدەر بالدۇراق يېتىپ بېرىشىنى ئۈچۈن ھەركۈنى 146 قېتىم ئاپتوبۇس قاتنىشى بولغا قويۇپتىكەن. يېقىندىن بۇيان يەنە 20 دىن 30 غىچە يولۇچى توشۇش ئاپتوبۇسى كۆپەيتىپتۇ. لېكىن ۋاڭ ۋېيشىڭ يەنە ئاغرىنىپ مۇنداق دېدى: «رەسمىيىتى تولۇق بولمىغان < ياۋا > ئاپتوبۇسلار ناھايىتى كۆپ، بۇ ئاپتوبۇس شوپۇرلىرى ۋە بېلەت ساتقۇچىلار جەنۇبىي پويىز ئىستانسىسىدا يولۇچىلارنى ئۆزىنىڭ ئاپتوبۇسىغا ئولتۇرۇشقا مەجبۇرلاش، ساختىلىق قىلىپ خەلق ئىشچىلىرىنى ئالداشتەك ئەھۋاللارنى سادىر قىلىپ ترانسپورت بازىرىنىڭ تەرتىپىنى قالايمىقانلاشتۇرماقتا.»

خەلق ئىشچىلىرى قوشۇنى شىنجاڭغا يوپۇرۇلۇپ كەلمەكتە. ئۇلار ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىنى يېتەرلىك ئەمگەك كۈچى بىلەن تەمىنلىگەن بولسىمۇ، قاتناش، شەھەر باشقۇرۇش، ئامانلىق ساقلاش تارماقلىرىمىزغا يېڭى مەسىلە ۋە ۋەزىپىلەرنى قويماقتا.

ليۇ جىنچۇڭ، لى جىنياڭ

خوتەن ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ

ئومۇمىي ئۇقتۇرۇشى

1995 - يىل 7 - ئاينىڭ 7 - كۈنى چۈشتە (ئۈرۈمچى ۋاقتى سائەت 11 دىن25 مىنۇت ئۆتكەندە) ئېتىقادچى ئاتالمىش جۈمە نامىزى ئوقۇشقا توپلاشقاندا، بىر ئوچۇم بۇزۇق ئادەملەر دىن مەسىلىسىدىن پايدىلىنىپ، ھەقىقىي ئەھۋالنى چۈشەنمىگەن بىر قىسىم دىنىي ئېتىقادچى ئاممىنى قۇترىتىپ ۋە ئۇلارنى توپلاپ، خوتەن شەھىرىدە ئېغىر دەرىجىدىكى ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك ۋەقەسىنى پەيدا قىلدى. ئۇلار ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە، جامائەت خەۋپسىزلىكى باشقارمىسى قاتارلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىغا ھۇجۇم قىلىپ، ئەكسىيەتچىل شوئار توۋلاپ، خىزمەت بىناسىنىڭ ئەسلىھەلىرىنى، ئاپتوموبىللارنى چاقتى؛ نەسىھەت قىلىشقا بارغان ئورگان كادىرلىرى، ئەرتىپنى ساقلىغۇچى ج خ كادىر - ساقچىلىرى ۋە قوراللىق ساقچى كوماندىر - جەڭچىلىرىنى غالجىرلارچە ئۇردى, ئۇلار ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ جەمئىي 256 پارچە ئەينەك، تۆت ئالىيۇمىن قېتىشمىلىق ئىشىك، 22 ۋېلىسىپىت، بىر ساقچى ئاپتوموبىلىنى چېقىۋەتتى؛ ج خ كادىر - ساقچىلىرى، قوراللىق ساقچى كوماندىر - جەڭچىلىرى، ئورگان كادىرلىرىدىن 66 كىشىنى ئۇرۇپ زەخىملەندۈردى، بۇنىڭ ئىچىدە بەش نەپەر ئادەم ئېغىر زەخىملەندى. بۇ ئالدىن پىلانلانغان، تەييارلىقى بار، تەشكىللىك ئېلىپ بېرىلغان ئېغىر دەرىجىدىكى ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك سېلىش ۋەقەسى بولۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا، تىنچ، ئىتتىپاق بولغان چوڭ ياخشى ۋەزىيەتكە بۇزغۇنچىلىق قىلىپ، ۋىلايىتىمىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە تۈرلۈك ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا دەخلى - تەرۇز يەتكۈزىدىغان ئېغىر دەرىجىدىكى قانۇنغا خىلاپ ۋەقە ھېسابلىنىدۇ. بۇ قېتىمقى ۋەقە جەريانىدا، ۋىلايەت رەھبەرلىرى ئالدى بىلەن كۆپلەپ فايىل قىلىش، تەربىيە بېرىش خىزمىتىنى ئىشلىگەن، نۇرغۇن قېتىم نەسىھەت قىلىپ توسقان بولسىمۇ، ئۈنۈمى بولمىغان، بۇزغۇنچىلىق ھەرىكەت بارغانسېرى ئەۋج ئالغان، ۋەقە ئۈزلۈكسىز كېڭەيگەن ئېغىر ئەھۋال ئاستىدا، ج خ كادىر - ساقچىلىرىمىز، قوراللىق ساقچى كوماندىر - جەڭچىلىرىمىز قەتئىي، كەسكىن تەدبىر قوللىنىشقا مەجبۇر بولۇپ، پاراكەندىچىلىكنى تېزلىكتە تىنچىتتى. بۇ ۋەقە تەخمىنەن 80 مىنۇت داۋاملاشتى. ئاز ساندىكى ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش بىلەن شۇغۇللانغان ئۇنسۇرلار نەق مەيداندا قولغا چۈشۈرۈلدى. ۋەقە يۈز بەرگەندىن كېيىن، ۋىلايىتىمىزدىكى كەڭ كادىرلار ۋە ھەر مىللەت خەلق ئاممىسى ئۇلارنىڭ بۇزغۇنچىلىق ھەرىكىتىدىن ئىنتايىن غەزەپلىنىپ، ھۆكۈمەتتىن ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش بىلەن شۇغۇللانغان بۇ بىر ئوچۇم ئۇنسۇرلارغا قەتئىي زەربە بېرىشنى ئارقا ئارقىدىن تەلەپ قىلدى.

ۋىلايىتىمىزنىڭ تىنچ، ئىتتىپاق بولغان چوڭ ياخشى ۋەزىيىتىنى يەنىمۇ قوغداپ، دۆلەت ئورگانلىرى ۋە ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ نورمال خىزمەت ۋە تۇرمۇش تەرتىپىگە كاپالەتلىك قىلىش؛ بۇ قېتىمقى ۋەقەنى پىلانلىغۇچى، تەشكىللىگۈچىلەر ۋە ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش بىلەن شۇغۇللانغان تايانچ ئۇنسۇرلارنى قانۇن بويىچە تېز، قاتتىق جازالاش؛ بىر ئوچۇم بۇزغۇنچى ئۇنسۇرلارنىڭ سۈيىقەستىنى پاش قىلىپ، قانۇنغا خىلاپ جىنايى ھەرىكەتلەرگە قاتتىق زەربە بېرىش؛ تىنچ، ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيەتنى قوغداش ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى ساقلاپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، ئالاھىدە تۆۋەندىكى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىلدى:

1. «7- ئىيۇل» ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك سېلىشقا قاتناشقانلار بۇ ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىلغان كۈندىن باشلاپ، 7- ئاينىڭ 30- كۈنىدىن ئىلگىرى ئۆز جايىدىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىغا ئۆزىنى مەلۇم قىلىشى شەرت. بەلگىلەنگەن مۇددەت ئىچىدە ئۆزىنى مەلۇم قىلىپ، مەسىلىسىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن تاپشۇرغانلار ھەمدە باشقا جىنايەتچىلەرنى پاش قىلغانلار قانۇن بويىچە كەڭچىلىك بىلەن بىر تەرەپ قىلىنىدۇ. بەلگىلەنگەن مۇددەت ئىچىدە ئۆزىنى مەلۇم قىلىشنى ۋە مەسىلىسىنى تاپشۇرۇشنى رەت قىلغانلار قانۇن بويىچە قاتتىق جازالىنىدۇ.

2. شۇنى قاتتىق ئاگاھلاندۇرىمىزكى، «7 - ئىيۇل» ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك سېلىش ۋەقەسىنى پىلانلىغۇچىلار، تەشكىللىگۈچىلەر ۋە ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش بىلەن شۇغۇللانغان تايانچ ئۇنسۇرلار ئۆزىنى مەلۇم قىلىپ، جىنايىتىنى ئىقرار قىلىپ تاپشۇرسىلا، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ كەڭچىلىك بىلەن بىر تەرەپ قىلىشىغا ئېرىشەلەيدۇ. ئەگەر داۋاملىق ھۇشىنى تاپماي، تەلەي سىناپ ئاخىرغىچە قارشىلىق كۆرسەتسىدىكەن، چوقۇم قانۇننىڭ قاتتىق جازاسىغا تارتىلىدۇ.

3. ھەقىقىي ئەھۋالنى چۈشەنمەي ياكى قايمۇقۇپ قاتناشقانلار ئۆزىنىڭ خاتالىقىنى ئېنىق تونۇپ، غەم - ئەندىشىسىنى تۈگىتىپ، بوينى تاشلاپ، بۇ ۋەقەگە قاتنىشىش جەريانىنى ئېنىق سۆزلەپ، باشقا جىنايەتچىلەرنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن پاش قىلسا، ھۆكۈمەت ئۇلارنى سۈرۈشتە قىلمايدۇ. جىنايەتچىلەرنى قانات ئاستىغا ئالغان، جىنايەتچىلەر ۋە جىنايى پاكىتلارنى يوشۇرغان، ئەھۋالنى بىلىپ تۇرۇپ مەلۇم قىلمىغان، قىلمىشى ئېغىر بولغانلار تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ھامان قاتتىق بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

4. ۋىلايىتىمىزدىكى ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما تونۇشىنى ئۆستۈرۈپ، ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا چىڭ تۇرۇپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى ۋە مۇقىملىقىنى قوغداپ، چوڭ ياخشى ۋەزىيەتنى مۇستەھكەملىشى، پائال ھەرىكەتكە كېلىپ، قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان جىنايەتچىلەرگە قارشى قەتئىي كۈرەش قىلىپ، تىنچ، ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيەتنى قوغداپ، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى ساقلاش، ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشى ئۈچۈن تۆھپە قوشۇشى لازىم.

1995 - يىل 7 - ئاينىڭ 9 - كۈنى

Doğu Türkistanın Bütün Yüksek Okul ve Üniversitelerinde Karakollar kurulacaktır.

Urumçi akşam gazetesinin Muhabirinin haberi:

Doğu Türkistan Uygur özerk bölgesi halk hükümeti "Doğu Türkistandaki 16 Üniversitede ve yüksek okullarda karakollar kurulacaktır" kararını aldı. Bir kaç yıldan bu yana Uygur Özerk bölgesindeki Yüksek Okul ve Üniversitedeki güvenlik işlerinden endişe duyulmaktadır. 1985 yılından 1987 yılına kadar özerk bölgemizdeki 18 yüksek Okulda cinayet ve güvenlik konusundaki artış %148.9 ve %179.9 dır. Bu yıl 1. aydan 5. aya kadar olan cinayet işlerigeçen senenin aynı aylarına göre %13.6 ve %21 artış gösterdi. Yüksek okullarda güvenliğin artırılması, okul disiplinin sağlanması, öğrenim, öğretim, fen araştırılmalarının rahat alış-verişine sağlamak için ve öğretmen öğrencilerin mal, mülk ve can güvenliğinin korunması için Özerk bölge halk hükümeti bu tetbirin alınmasını uygun gördü.

Urumçi Akşam Gazetesi 14/10/1988

Cuma günkü sayısından alınmaştır....

شىنجاڭ داشۆ قاتارلىق ئالىي مەكتەپلەردە
جىخ ئاپپاراتى تەسىس قىلىنىدۇ

ئۆز خەۋىرىمىز: ئاپتو
نوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈ
مىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن
شىنجاڭ داشۆ قاتارلىق 16
ئالىي مەكتەپتە جىخ ئاپپا
راتى تەسىس قىلىنىدۇ.
يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن
بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىز
دىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ
ئامانلىق ساقلاش ئىشلى
رى كىشىنى ئەندىشىگە سال
دى. 1985-يىلدىن 1987-
يىلغا قەدەر ئاپتونوم رايو
نىمىزدىكى 18 ئالىي مەك
تەپتە جىنايى ئىشلار، ئامانلىق
ساقلاش جەھەتتىكى ئەنزىلەر
يىلغا ئوتتۇرا ھېساب
بىلەن 148.9% ۋە 179.9%
كۆپەيگەن. بۇ يىل 1-
ئايدىن 5-ئايغا قەدە
ر جىنايى ئىشلار، ئا
مانلىق ساقلاش ئەنزىلىرى ئۆ
تكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگى
لىدىكىدىن ئايرىم-ئاير
ىم ھالدا 13.6% ۋە 21% ئۆ
سۈپ كەتتى. ئالىي مەكتەپ
لەرنىڭ ئامانلىق ساقلاش
ئىشلىرىنى كۈچەيتىپ، مە
كتەپ تەرتىپىنى قوغداش، ئو
قۇتۇش، پەن تەتقى
قاتلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق
ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەت
لىك قىلىش، ئوقۇتقۇچى،
ئوقۇغۇچىلارنىڭ مال-مۈل
كى ۋە جان بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلى
ك قىلىش ئۈچۈن ئاپتونوم را
يونلۇق ... تەدبىرنى قوللىنىش ... بولغا ...

ئۈرۈمچى كەچلىك گېزىتى

乌鲁木齐晚报

1988-يىل ئۆكتەبىر
14
جۈمە

1476-سان

دۆلەت ئىچىدىكى نومۇرى CN 65 — 0031/Z

پوچتا ۋەكالەت نومۇرى 31 — 57

خاراكتېرىنى ئېنىق تونۇپ، تونۇشىنى ئۆستۈرۈپ [illegible]

[illegible]

7-ئاينىڭ 7-كۈنى چۈشتىن كېيىن شەھەر رايونى ئالدىنقى كۈندىكى تىنچلىقنى يوقاتتى. ئىلگىرى ئازسانلىقتىكى مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلارنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان بىر قىسىم ئاممىنى ئاينىتىۋېتىپ، قۇتراتقۇلۇق قىلىپ، توپلاپ ۋە مەجبۇرىي ئەگەشتۈرۈپ، شۇ كۈنى ۋىلايىتىمىزنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت باش ئورگانلىرى ۋە خەلق دېموكراتىيە دىكتاتۇرىسى ئورگانلىرىغا پىلانلىق، تەييارلىقى بولغان، تەشكىللىك ھالدا ھۇجۇم قىلىپ، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان شىنجاڭدا كۆرۈلۈپ باقمىغان ئېغىر دەرىجىدىكى ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك سېلىش ۋەقەسىنى پەيدا قىلدى. ئۇلار ۋىلايىتىمىز جەمئىيىتىنىڭ مۇقىم بولۇشى، مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاق ئۆتۈشى، ئىقتىسادنىڭ تۇراقلىق راۋاجلىنىشىدەك چوڭ ياخشى ۋەزىيەتكە بىر قات كۆلەڭگە پەيدا قىلدى. بۇ، ئازادلىقتىن بۇيان ۋىلايىتىمىزدە تۇنجى قېتىم يۈز بەرگەن ئېغىر ۋەقە بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

1989-يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ مەركىزى ئۈرۈمچىدە يۈز بەرگەن «19-ماي» ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك سېلىش ۋەقەسى تېخى كىشىلەرنىڭ ئېسىدىن چىقىپ كەتكىنى يوق، خوتەندە يۈز بەرگەن بۇ قېتىمقى «7-ئىيۇل» ۋەقەسى بىلەن «19-ماي» ۋەقەسىنى سېلىشتۇرغاندا، بۇ قېتىمقى ۋەقەنىڭ خاراكتېرى كۆپ ئېغىر. رېئاللىقتىن ئېلىپ ئېيتقاندا، بۇ قېتىمقى ۋەقەگە دىنىي مەسىلىدىن ئىبارەت قالپاق كىيگۈزۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇلار توۋلىغان ئەكسىيەتچىل شوئار، بەزى ھۇجۇم قىلىش، ئۇرۇش، چېقىش ئوبيېكتىدىن قارىغاندا، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى پارچىلاشتەك سىياسىي مەقسىتى مانا مەن دەپ چىقىپ تۇرىدۇ. شۇڭا، بۇ قېتىمقى ۋەقە ھەرگىز دىنىي مەسىلە، مىللىي مەسىلە بولماستىن، بەلكى ئۇ بىر ئوچۇم دۈشمەن ئۇنسۇرلارنىڭ پارتىيىمىز، ھۆكۈمىتىمىز ۋە ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما بىلەن بىر قېتىملىق سىياسىي كۈچ سىنىشىشى، شۇنداقلا يېڭى ۋەزىيەت ئاستىدا، بىزنىڭ مۇشۇنداق چەت يىراق، نامرات، ئاز سانلىق مىللەتلەر توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايوندىكى سىنىپىي كۈرەشنىڭ ئالاھىدە ئىنكاسى، بىر ئوچۇم مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلارنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك پىلانىغا ئاساسەن، پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ قالايمىقانچىلىق تۇغدۇرغانلىقىنىڭ نەتىجىسى.

ئەمەلىيەت شۇنى قايىل قىلارلىق ھالدا ئىسپاتلىدىكى، ھەققانىيەت ھامان رەزىللىك ئۈستىدىن غەلىبە قىلىدۇ. چۈمۈلىنىڭ دەرەخنى لىڭشىتالىشى مۇمكىن ئەمەس! ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ كۈچلۈك رەھبەرلىكىدە، جامائەت خەۋپسىزلىكى كادىر-ساقچىلىرىمىز، قوراللىق ساقچى قىسىمىدىكى كوماندىر-جەڭچىلىرىمىز كەسكىن تەدبىر قوللىنىپ، پاراكەندىچىلىكنى تىنچىتتى. خوتەن شەھەر رايونىنىڭ تىنچلىقى ئىزدىن چىقىپ كەتمەستىن ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. بۇ رېئاللىق ئۇلارغا ۋىلايىتىمىزدىكى پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتنىڭ خوتەننىڭ ۋەزىيىتىنى تىزگىنلەش ئىقتىدارى بار. بىزنىڭ جەڭگىۋار كادىر-ساقچىلىرىمىز، قوراللىق ساقچى قىسىمىدىكى كوماندىر-جەڭچىلىرىمىز ھامان ئىشەنچ قىلىشقا بولىدىغان، كەلگەن ھامان جەڭ قىلالايدىغان، جەڭ قىلغان ئىكەن غەلىبە قىلالايدىغان ئىشەنچلىك كۈچ ئىكەنلىكىنى تونۇتتى. ئۇلار دۆلىتىمىزنىڭ خەلق دېموكراتىيە دىكتاتۇرىسى ئالدىدا ئىلگىرى ئازسانلىقتىكى مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلارنىڭ بۇزغۇنچىلىقى، ئىغۋاگەرچىلىك سېلىش ھەرىكىتى تولىمۇ مەسخىرىلىك مەغلۇپ بولىدۇ. خەلق ئاممىسى، جۈملىدىن دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان مۇسۇلمانلار ئاممىسى بۇ ۋەقە جەريانىدا، بىر ئوچۇم مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلارنىڭ ئەپتى بەشىرىسىنى يەنىمۇ ئېنىق تونۇۋالدى. ئالايمانچىلىق ئاپەت ئېلىپ كېلىدىغانلىقىنى، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش قەدىمىمىزنى ئاستىلىتىۋېتىدىغانلىقىنى، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنى ئازابقا تۇتۇپ بېرىدىغانلىقىنى تېخىمۇ ئېنىق تونۇپ يەتتى.

يۇقىرى دەرىجىلىك پارتكومنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، ۋىلايىتىمىز بويىچە «7-ئىيۇل» ۋەقەسى توغرىسىدا چوڭ مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىلىدۇ. ۋىلايىتىمىزدىكى ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئامما مۇزاكىرە ئارقىلىق بۇ قېتىمقى ۋەقەنىڭ خاراكتېرىنى ئېنىق تونۇۋېلىشى، بىرلىككە كەلتۈرۈپ، مۇقىملىق خىزمىتىگە ۋە مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇشقا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈرۈشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئاكتىپلىق قوغداپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغدىشى لازىم.

«7-ئىيۇل» ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك سېلىش ۋەقەسى تىنچىتىلدى، لېكىن ئۇ كىشىلەرنىڭ قەلبىدە قالدۇرغان داغنى بىر ئانلا ئۆچۈرگىلى بولمايدۇ. ئىلگىرى ئازسانلىقتىكى مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلار ئۆزىنىڭ مەغلۇبىيىتىگە ھەرگىز تەن بەرمەيدۇ. شۇڭا، ھەر دەرىجىلىك كادىرلىرىمىز ئىككى قولدا تۇتۇش، بىر قولدا مۇقىملىقنى تۇتۇش، يەنە بىر قولدا تەرەققىياتنى تۇتۇش؛ بىر قولدا ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنى، بىر قولدا ھەر خىل جىنايى ھەرىكەتلەرگە قاتتىق زەربە بېرىشنى تۇتۇشى لازىم. مۇقىملىق، تەرەققىياتنىڭ ئاساسى. ئاخىر ئۇزاقلۇق خىزمەتلەرگە سىلىق ئورۇنلاندىغان ئاساسى لىنىيە.

ئىنسانپەرۋەر كىشىلەر، ئورسۇنجانغا مېھر - شەپقەت يەتكۈزەيلى!

مۇئەۋۋەر ئوردى

ئىلمچى ئالتۇن بوشۇك

«ئورسۇنجان ئاق قان كېسىلىگە گىرىپتار بولۇپ قاپتۇ» دېگەن خەۋەر ئۈرۈمچى شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپ، ھەرقايسى مەكتەپ ۋە جەمئىيەتكە تاراپ چوڭ تەسىر قوزغىدى. مەكتەپ رەھبەرلىكى 24 - مارت 10 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، ئورسۇنجاننى دەرھال شىنجاڭ تىببىي شۆيۈەنىدە بالنىتسىدا ياتقۇزۇپ، ئۇنىڭغا مەكتەپتىن ئىبارەت چوڭ ئائىلىنىڭ ئىللىقلىقىنى يەتكۈزدى. مەكتەپتىكى بارلىق ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلار ئىككى كۈندىلا 8560 يۈەن ئىئانە توپلىدى. بۇ پۇلغا ئۇلارنىڭ قېرىنداشلىق مېھرى، تىلەكلىرى سىڭگەنىدى.

يەككە تىجارەتچى مەتمىن ھاجىم مەكتەپكە كېلىپ ئۆزىنىڭ ئادرېسىنى قالدۇرماي، 4000 يۈەن ئىئانە قىلىپ كېتىپ قالغان. بىر ئوقۇغۇچىنىڭ ئانىسىمۇ ئىسمى - شەرىپىنى ئېيتماستىن 100 يۈەن ئىئانە قىلغان. باشقىلار ئۇنىڭ ئىسمىنى سورىغاندا ئۇ كۆز ياشلىرىنى توختىتالماي: «مەن بىر ئانا، ئۇ بالىنىڭ ئورنىدا مېنىڭ بالام كېسەلگە گىرىپتار بولغان بولسا، باشقا بىر ئانىمۇ مەندەك قىلغان بولاتتى» دەپ جاۋاب بەرگەن. بۇ نېمىدېگەن ئالىيجاناب، ئىنسانپەرۋەر روھ - ھە؟! ئۇنىڭدىن شۇنى چۈشىنىشكە بولىدۇكى، بەزىلەرنىڭ نەزىرىدە پۇل ھەممىگە قادىر بولالىغان بىلەن، ھەرقانداق چاغدا، تېخى ئىلتىجالىق، ئۆز ئىشەنچىسىدە، ئەۋلادلىرىغا ھەقىقىي كۆيۈنىدىغان ئىنسانپەرۋەر كىشىلەر يەنىلا كۆپ ئىكەن.

مەكتەپ مۇدىرى مۇ... ھەمىشە ... ماڭا ئەھۋالنى چۈشەندۈرۈپ، ساقايغانلىقى ھالدا مۇنداق دېدى: «ئاپتەگرى» سودا سارىيىدىكى يەككە تىجارەتچى ئالىپ قېيۇم 3000 يۈەن، «خۇاكچېن» يولى مەسچىتى جامائىتى 1316 يۈەن، شەھەرلىك 21 - باشلانغۇچ مەكتەپ 850 يۈەن، شەھەرلىك 36 - ئوتتۇرا مەكتەپ (قازاق) 184 يۈەن، شەھەرلىك 11 - باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ (خەنزۇ) 4 - يىللىق سىنىپ ئوقۇغۇچىلىرى 220 يۈەن ئىئانە قىلدى. ھازىرغىچە ئىئانە قىلغانلار 23 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ... مەكتەپتىكى بارلىق ... ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلارغا ... ئۇلارغا رەھمەت ئېيتىمەن.

ھەر ساھەدىكىلەر، ئاتا - ئانىلار، ئىنسانپەرۋەرلىك روھىمىزنى جارى قىلدۇرۇپ، ئورسۇنجانغا مېھر - شەپقەت يەتكۈزەيلى! ئۇنى كېسەللىك ئازابىدىن قۇتۇلدۇرۇپ، ئۇنىڭ مەكتەپ قوينىغا تېزرەك قايتىپ كېلىشىنى، كەلگۈسىدە ئىختىساس ئىگىسى بولۇپ يېتىشىپ چىقىشىنى كاپالەتلەندۈرەيلى!

ئۈرۈمچى

ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى يېقىندا ئوقتۇرۇش چىقىرىپ، سىرتتىن كەلگەنلەرنى باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىشنى قارار قىلدى.

جەمئىيەت ئامانلىقى ۋە سىرتتىن كەلگەنلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش ئۈچۈن، ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى مۇنداق قارار چىقاردى: بارلىق سىرتتىن كەلگەنلەر ئۈچ كۈن ئىچىدە ئۇرۇشلۇق جايدىكى پەيچۇسو، ئامانلىق قوغداش كومىتېتى، ئىدارىلەرنىڭ بوۋۇس تىزىملاش خادىملىرى بىلەن ...

ھاۋاخان ئانىنىڭ تەشەككۈرى

يالغۇز ئوغلۇم خىزمەت ئېھتىياجى بىلەن 1980 - يىلى شاڭخەيگە كەتكەنىدى، يولدىشىم 1990 - يىلى 6 - ئايدا قاتناش ۋەقەسىگە ئۇچراپ قازا قىلدى. مەن يالغۇزچىلىقتا گاڭگىراپلا قالدىم. بۇ چاغدا شىنجاڭ نېفت ئىدارىسى نېفت ئاققۇزۇش شىركىتىنىڭ ئۈرۈمچى ۋاڭجياگو نېفت ئاققۇزۇش تارماق شىركىتى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ كادىرلىرى، شىركەت پەرزەنتلىرى مەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلىرى ۋە قولۇم - قوشنىلار يولدىشىمنىڭ دەپنە ۋە نەزىر - چىراغ ئىشلىرىغا ياردەم بەردى. ھەم ئوغلۇمغا تېلېگىرامما ئەۋەتىپ، بۇ مۇسىبەتتىن ئۇنى خەۋەرلەندۈردى. ئەنە شۇنىڭدىن باشلاپ ئۇلار خۇددى ئۆز پەرزەنتلىرىمدەك ماڭا كۆيۈنۈپ كەلدى، كېسەل بولسام دوختۇرغا ئاپىرىپ داۋالاتتى، ئۆي ئىشلىرىمنى قىلىشىپ بەردى، ھېيت - بايراملاردا پۇل ۋە ماددىي بۇيۇملار ئېلىپ كېلىپ مېنى يوقلاپ تۇردى. شۇڭا ھازىر تۇرمۇشتا خاتىرجەم ئۆتۈۋاتىمەن، شاڭخەيدىكى ئوغلۇممۇ خاتىرجەم ئىشلەۋاتىدۇ. مەن ماڭا مېھر - شەپقەت ئاتا قىلغان ئاشۇ ئالىيجاناب كىشىلەرگە ۋە ئۇلارنى تەربىيىلەپ يېتىشتۈرگەن پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتكە گېزىت يۈزىدە چىن دىلىمدىن رەھمەت ئېيتىمەن.

سۈرەتتە: ئىشچىلار ئۇيۇشما كادىرلىرى ھاۋاخان ئانىغا تۇرمۇش ياردەم پۇلى بەرمەكتە.

ئېيتىپ بەرگۈچى: ئۈرۈمچى ۋاڭجياگو نېفت ئاققۇزۇش تارماق شىركىتىدىن ھاۋاخان

يېزىپ بەرگۈچى ۋە سۈرەتنى تارتقۇچى ئىكەم ئۇلۇغ

شىنجاڭ گېزىتى 1995-يىل 6-ئاينىڭ 20-كۈنى (پەيشەنبە)

قانۇن - تۈزۈم قارىشىمىزنى كۈچەيتىپ، ئالدامچىلاردىن ھوشيار بولايلى

تەھرىردىن: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بەزى كارخانىلار ساختا، يالغان، سۈپىتى ناچار ماللارنى ئىشلەپ چىقىرىپ، ئىستېمالچىلارنى ئىقتىسادىي زىيانغا ئۇچراتماقتا. بەزى قانۇنسىز تىجارەتچىلەر خالىغانچە باھا قويۇپ، باھانى قالايمىقان ئۆستۈرۈپ ھارام يولدا ئالماقتا. يەنە بەزى ساختىپەز، ئالدامچىلار ھەرخىل ھىيلە - نەيرەڭ ئىشلىتىپ، ئادان كىشىلەرنى ئالدىماقتا. ... بەزى كىشىلەرنىڭ ساختىپەز، ئالدامچىلار تەرىپىدىن ئالدىنىپ ئىقتىسادىي زىيان تارتقانلىقى توغرىسىدا بىر قانچە ئىنكاس كەلگەنىدى. بىز ئاممىنىڭ قانۇن - تۈزۈم قارىشىنى كۈچەيتىش، ئالدامچىلاردىن ھوشيار بولۇش ئېڭىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئۈچۈن گېزىتىمىزگە تاپشۇرۇلغان تۆۋەندىكى ئۈچ پارچە ئىنكاسنى بەردۇق. ئاممىنىڭ بۇ ئىشتىن ئىبرەت ئېلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

ساختا ئاسارە ئەتىقىلەر

يېقىندا پوسكام نېفىت بازىرىغا قوشنا پوسكام ناھىيىسىنىڭ كۆيباغ بازىرىغا قاراشلىق دۆڭمەھەللە كەنتىدە ئولتۇرۇشلۇق بارات مۇسا ئىسىملىك بىر دېھقان باشقىلارنىڭ ئالدام خالتىسىغا چۈشۈپ كېتىپ 40 مىڭ يۈەندەك زىيان تارتقاچقا، قاتتىق پۇشايمان قىلدى.

ئىشنىڭ ۋەقە مۇنداق: 1993 - يىلى 11 - ئايدا پوسكام نېفىتلىكى بازىرىدا ئېقىپ يۈرگەن بىر كىشى بارات مۇساغا لى زىجيەن ئىسىملىك بىرسىنىڭ قولىدا قاشتېشىدىن ياسالغان بۇت، تۆگە ھەيكىلى ۋە كولدان قاتارلىق «ئاسارە ئەتىقە» بارلىقىنى ئېيتىپ، ئۇ ئالماقچى بولسا، ئۇنىڭغا ئەرزان باھادا بېرىدىغانلىقىنى ئېيتقان. بۇنى ئاڭلىغان بارات مۇسادا بېرلاقا باي بولۇش ئىستىكى تۇغۇلغان - دە، دەرھال پوسكام ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى قاتارلىق ئورۇنلاردىن 26 مىڭ يۈەن قەرز ئېلىپ، ھېلىقى نەرسىلەرنى سېتىۋالغان. لى زىجيەن پۇلنى ئېلىپلا شېرىكلىرى بىلەن قېچىپ كەتكەن. كېيىن قەشقەر ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى باشقارمىسىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشى نەتىجىسىدە، بارات مۇسا سېتىۋالغان بۇ نەرسىلەرنىڭ تەقلىدىي ياساپ چىقىلغان ساختا نەرسىلەر ئىكەنلىكى ئىسپاتلانغان. ئۇ ئالدىنىپ قالغانلىقىنى بىلىپ، يەنە 10 نەچچە مىڭ يۈەن پۇل خەجلەپ، سىچۈەن قاتارلىق ئورۇنلارغا بېرىپ، ئالدامچىلارنى ئىزدىگەن بولسىمۇ، ئۇلارنى تاپالمىغانلىق ئۈستىگە ئىقتىسادىي جەھەتتىن تېخىمۇ ئېغىر زىيان تارتقان.

«جەنۇبىي شىنجاڭ نېفىت گېزىتى»دىن: ئىمىنجان سادىق

يالغان دوللار

بۇ يىل 2 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا مەكىت ناھىيىسىنىڭ شەھەرئۆزۈك يېزا شەھەرئۆزۈك كەنت 2 - مەھەللە ئاھالىسى تۇرسۇن قادىر يەكەن ناھىيىسىنىڭ دۆڭباغ بازىرىغا كالا ساتقىلى بېرىپ، بىر كالىنى 2000 يۈەنگە ساتقان. ھايال ئۆتمەي ناتونۇش بىر كىشى بىر چەت ئەل پۇلىنى تۇرسۇن قادىرغا كۆرسىتىپ: «بۇ يېڭى چىققان دوللار، بۇنى ئېلىپ بۇلۇڭدىن ھەرمەككە بارغىلى بولىدۇ، ئېلىپ قالامدىلا؟» دېگەن. دوللارنىڭ نېمىلىكىنى بىلمىگەن بۇ دېھقان: «بۇ ياخشى كەپكەن، بۇ 2000 يۈەننى ئېلىپ، بۇ دوللارنى ماڭا بېرىڭ» دەپ كالا ساتقان پۇلنىڭ ھەممىسىگە ھېلىقى «دوللار»نى سېتىۋالغان ھەم «دوللار»نى يانچۇقىنىڭ چوڭقۇر يېرىگە تىقىپ ئاسا ئۆيىگە قايتقان. ئۇ بۇ دوللارنى قوشنىسىغا كۆرسەتكەندىلا ئالدانغىنىنى، ھېلىقى «دوللار»نىڭ ساختا دوللار ئىكەنلىكىنى بىلگەن.

مەكىت ناھىيە شەھەرئۆزۈك يېزىلىق ئوتتۇرا مەكتەپتىن:

ئوسمانجان مۇھەممەت

يالغان ئالتۇن ئۈزۈك

ئاقتو ناھىيە بارىن يېزا قوغان كەنت 2 - مەھەللىدىكى دېھقان ھۈسەيىن ماگسۇر يېقىنقى يىللاردىن بېرى چارۋا مال تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ، ھال - كۈنى خېلىلا ياخشىلىنىپ قالغان دېھقان ئىدى. ئۇ ئۆتكەن يىلى 11 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدا قەشقەر كونىشەھەر ناھىيىسىنىڭ تاشمىلىق بازىرىغا كالا ساتقىلى بېرىپ، مال بازىرىنىڭ بىر چېتىدە، ناتونۇش ئىككى كىشىنىڭ «1200 كويغا بېرەمسەن؟»، «بەرمەيمەن، بۇ ئاتايىتەن ئۇتتۇرلۇق مال، مەن بۇنى 1500 كويغا سېتىۋالغان» دەپ كوتۇرلىشىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىغان. ھۈسەيىن ماگسۇر بۇلارنىڭ تالىشىۋاتقىنى ھەققەتەن ئېسىل مال ئوخشايدۇ، سودىسى ئۈزۈلۈپ قالاي - يادا ئېلىپ قالسام ئەجەپ ئەمەس دېگەن تونىغا كېلىپ، ئۇلارنىڭ قېشىغا كەلگەن. ئەسلىدە، ئۇلار ئۈزۈك سودىسى قىلىشىۋاتقان ئىكەن. ئۈزۈكنى كەلگەنلىكنى بېسىمىگەن ئالدامچىلار بىرسى بەرمىگەن، بىرسى ئالاشقان بولغان. بۇلاردىن بىرسى ھۈسەيىن ماگسۇرغا: «بۇ كىشى ماڭا بەرمىدى، ئەگەر سەن باھا ئالسىپ ئالساڭ، مەن ساڭا 100 يۈەن پايدىسىنى بېرىمەن» دەپ، ئۇنى بۇ سودىغا تېخىمۇ قىزىقتۇرغان. ھۈسەيىن ماگسۇر بىرھازا باھا تالاشقاندىن كېيىن «ئالتۇن» ئۈزۈكنى 1170 يۈەنگە سېتىۋالغان. ئۇ ئەمدى 100 يۈەن پايدىسىنى ئالاي دەپ يېنىغا قارىغان چاغدا ھېلىقى ئادەمنىڭ قارىسى كۆرۈنمىگەن. ئۈزۈكنى ساتقان ئالدامچىمۇ «ئۇ ئاۋۇ تەرەپكە كەتتى، مەن تېپىپ كېلەي» دەپ بەدەر تىكىۋەتكەن. ھۈسەيىن ماگسۇر سېتىۋالغان «ئالتۇن» ئۈزۈكنى زەرگەرچىگە كۆرسەتكەندىلا ئالدانغىنىنى، سېتىۋالغان «ئالتۇن» ئۈزۈكنىڭ 2.50 يۈەنلىك يالغان ئالتۇن ئۈزۈك ئىكەنلىكىنى بىلگەن. ... زەرگەرچە چېنىيالىماي ... باشقىلار ھېلىقى ئالدامچىلارنى ئىزدىگەن بولسىمۇ، ھېچ يەردىن تاپالمىغان.

ئابدۇرېشىت زۇنۇن

ئاڭلىغان ۋە كۆرگەن ئىشلار

(... نازىرى ئۆزگەرتىپ ئىشلىگەن)

بىر ئوچۇم بۇزۇق كىشىلەر دۆلەت قانۇنىغا خىلاپلىق قىلىپ، ۋىلايەتلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىغا ھۇجۇم قىلدى

خوتەن شەھىرىدە ئېغىر دەرىجىدىكى ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك سېلىش ۋەقەسى يۈز بەردى

ئۆز مۇخبىرىمىز ۋېي مىن خەۋەر قىلىدۇ: 7-ئاينىڭ 7 - كۈنى، بىر ئوچۇم بۇزۇق كىشىلەر جۇمەنامىزى ئۆتەش پۇرسىتىدىن پايدىلىنىپ، «بەيتۇللا مەسچىتىنىڭ ئىمامىنى ۋىلايەتلىك پارتكوم تۇتۇپ كېتىپتۇ» دېگەن ئېغۋانى توقۇپ، ھەقىقىي ئەھۋالنى چۈشەنمىگەن بىر قىسىم دىنىي ئېتىقادچى ئاممىنى قۇتراتىپ، توپلاپ، مەجبۇرىي ئەگەشتۈرۈپ، ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە، جامائەت خەۋپسىزلىكى باشقارمىسى قاتارلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىغا ھۇجۇم قىلىپ، ئىشخانا بىناسىنىڭ ئەسلىھەلىرىنى، ئاپتوموبىللارنى چاقتى، نەق مەيداندا نەسىھەت قىلغان ئورگان كادىرلىرى، تەرتىپ ساقلاۋاتقان ج خ كادىر - ساقچىلىرى ۋە قوراللىق ساقچى قىسىم كوماندىر - جەڭچىلىرىنى ياۋۇزلارچە ئۇرۇپ، ئالدىن پىلانلانغان، تەييارلىقى بار، تەشكىللىك ئېلىپ بېرىلغان ئېغىر دەرىجىدىكى ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك سېلىش ۋەقەسىنى پەيدا قىلدى. كۆپ قېتىم نەسىھەت قىلىپ توسقان بولسىمۇ ئۈنۈمى بولمىغان، بۇزغۇنچىلىق ھەرىكەتلىرى بارغانسېرى ئەۋج ئالغان، ۋەقە ئۇزلۇكسىز كېڭەيگەن ئېغىر ئەھۋال ئاستىدا، ج خ كادىر - ساقچىلىرىمىز، قوراللىق ساقچى قىسىمدىكى كوماندىر - جەڭچىلىرىمىز ئۆزىنى قوغداش يۈزىسىدىن قەتئىي، كەسكىن تەدبىر قوللىنىشقا مەجبۇر بولۇپ، پاراكەندىچىلىكنى تېزلىكتە تىنچىتتى. ھازىر خوتەن شەھىرىنىڭ تەرتىپى ئەسلىگە كېلىپ، ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە ئاممىسى نورمال خىزمەت قىلماقتا، تۇرمۇش كەچۈرمەكتە، كەچلىك بازارمۇ بۇرۇنقىدەكلا قىزىماقتا.

7 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئۈرۈمچى ۋاقتى سائەت 11 دىن 25 مىنۇت ئۆتكەندە مەمۇرىي مەھكىمە خىزمەت بىناسىنىڭ ئارقا تەرىپىدىكى بەيتۇللا مەسچىتىدىن چىققان كىشىلەر يول بويى «ئاللاھۇ ئەكبەر» دەپ توۋلىشىپ، ۋىلايەتلىك پارتكوم قورۇسى تەرەپكە كېلىپ، خىزمەت بىناسىغا ھۇجۇم قىلىپ، «خەنزۇلار شىنجاڭدىن چىقىپ كەتسۇن!» دېگەنگە ئوخشاش ئەكسىيەتچى شوئارلارنى توۋلاپ، بىنانىڭ ئەسلىھەلىرىنى قەستەن ئۇرۇپ، چاقتى، نەسىھەت قىلىپ توسۇشقا كەلگەن ۋىلايەتلىك پارتكوم رەھبەرلىرى، ئورگان كادىرلىرى ۋە تەرتىپنى ساقلاۋاتقان ج خ كادىر - ساقچىلىرىنى ئۇردى، سىياسىي قانۇن كومىتېتىنىڭ كادىرى مۇتەللىپ سادىرنى ئۇرۇپ قاتتىق زەخمىلەندۈردى. تەرتىپ ساقلاشقا كەلگەن قوراللىق ساقچى قىسىمدىكى كوماندىر - جەڭچىلەر نەسىھەت قىلىپ، بۇ قارانىيەتلەرنى ئۈچ قېتىم بىنانىڭ ئالدىغا چېكىندۈرگەن بولسىمۇ، يەنە ئۈچ قېتىم بىناغا ھۇجۇم قىلىپ كىردى. پەلەمپەيدە ئۇرۇپ، 1-قەۋەتتىكى ئاليۇمىن ئىشىك، ئەينەكلەر ۋە ئىشخانا، دېرىزىلىرىنىڭ ئەينەكلىرىنى غالجىرلارچە ئۇرۇپ چاقتى، 2، 3، 4-قەۋەتتىكى دېرىزىلەرگە ۋەقەدىن ئىلگىرى تەييارلاپ قويغان تاشلارنى ئاتتى. تەرتىپ ساقلاۋاتقان قوراللىق ساقچى قىسىمدىكى كوماندىر - جەڭچىلەرنى بىر مېتىردىن ئۇزۇن كالتەكلەر بىلەن غالجىرلارچە ئۇردى. بەزى قارانىيەتلەر يەنە ۋىلايەتلىك پارتكوم ج خ باشقارمىسىنىڭ ئارىلىقىدىكى تۆمۈر رېشاتكىدىن ج خ باشقارمىسىنىڭ بىناسىغا بېسىپ كىرىپ ھۇجۇم قىلدى، بىنادىكى ئەسلىھەلەرنى ئۇرۇپ، چاقتى. ھۆكۈمەت ئىشىنى بېجىرىۋاتقان ج خ باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جاڭ جيەننىڭ قولىدىكى فوتو ئاپپاراتنى بۇلاپ، لېنتىنى ئېلىۋېلىپ، ئاپپاراتنى يەرگە ئۇرۇپ چېقىۋەتتى ھەمدە يولداش جاڭ جيەننى قاتتىق ئۇردى. ج خ كادىر - ساقچىلىرىمىز ئىلاجسىزلىقتىن ئاسمانغا قارىتىپ ئوق چىقارغاندىن كېيىن ئاندىن بۇ قارانىيەتلەر ج خ باشقارمىسىدىن چېكىنىپ چىقتى.

بۇ قېتىمقى ۋەقە داۋامىدا، ۋىلايەتلىك پارتكومدا ياربولغان ۋىلايەتلىك پارتكوم رەھبەرلىرى كۆپلىگەن چۈشەندۈرۈش، تەربىيە بېرىش خىزمىتى ئىشلىدى. كېيىن ئىككىنچى قەۋەتتە كاناي ئارقىلىق نەسىھەت قىلىپ چېكىنىشنى ئېيتقان بولسىمۇ، لېكىن قارانىيەتلەر گەپ ئاڭلىماي، بۇزغۇنچىلىق ھەرىكىتىنى تېخىمۇ ئەۋج ئالدۇردى. كۆپ قېتىم نەسىھەت قىلىپ توسقان بولسىمۇ، ئۈنۈمى بولمىغان، ۋەقە ئۇزلۇكسىز كېڭىيىۋاتقان ئېغىر ئەھۋالدا، ج خ كادىر - ساقچىلىرىمىز، قوراللىق ساقچى قىسىمدىكى كوماندىر - جەڭچىلىرىمىز ئىلاجسىزلىقتىن ياش ئاققۇزۇش بومبىسى قويۇپ بەرگەندىن كېيىن، قارانىيەتلەر ئاندىن چېكىندى. ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش بىلەن شۇغۇللانغان بىر ئوچۇم ئۇنسۇرلار نەق مەيداندا قولغا چۈشتى.

پاراكەندىچىلىك سېلىش ۋەقەسى تىنچىتىلغاندىن كېيىن، ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ قورۇسى قالايمىقانلىشىپ كەتتى، قورۇدا تاش، خىش پارچىلىرى ۋە قارانىيەتلەر ئالاقزادە بولۇپ قاچقان ۋاقىتتا چۈشۈپ قالغان بىر مۇنچە ئاياغلار قېپقالدى. ئۇلار ۋىلايەتلىك پارتكوم ئىشخانا بىناسىنىڭ 256 پارچە ئەينىكىنى چېقىۋەتتى، تەرتىپ ساقلىغۇچى ج خ كادىر - ساقچىلىرىمىز، قوراللىق ساقچى قىسىمدىكى كوماندىر - جەڭچىلىرىمىز ۋە ئورگان كادىرلىرىدىن بولۇپ 66 كىشىنى ئۇرۇپ زەخمىلەندۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە بەش كىشى ئېغىر زەخمىلەندى. بىنانىڭ پەلەمپىيى قانغا بويۇلۇپ كەتتى. بۇ ۋەقە كىشىنى ھەقىقەتەن ئېچىندۇرىدۇ.

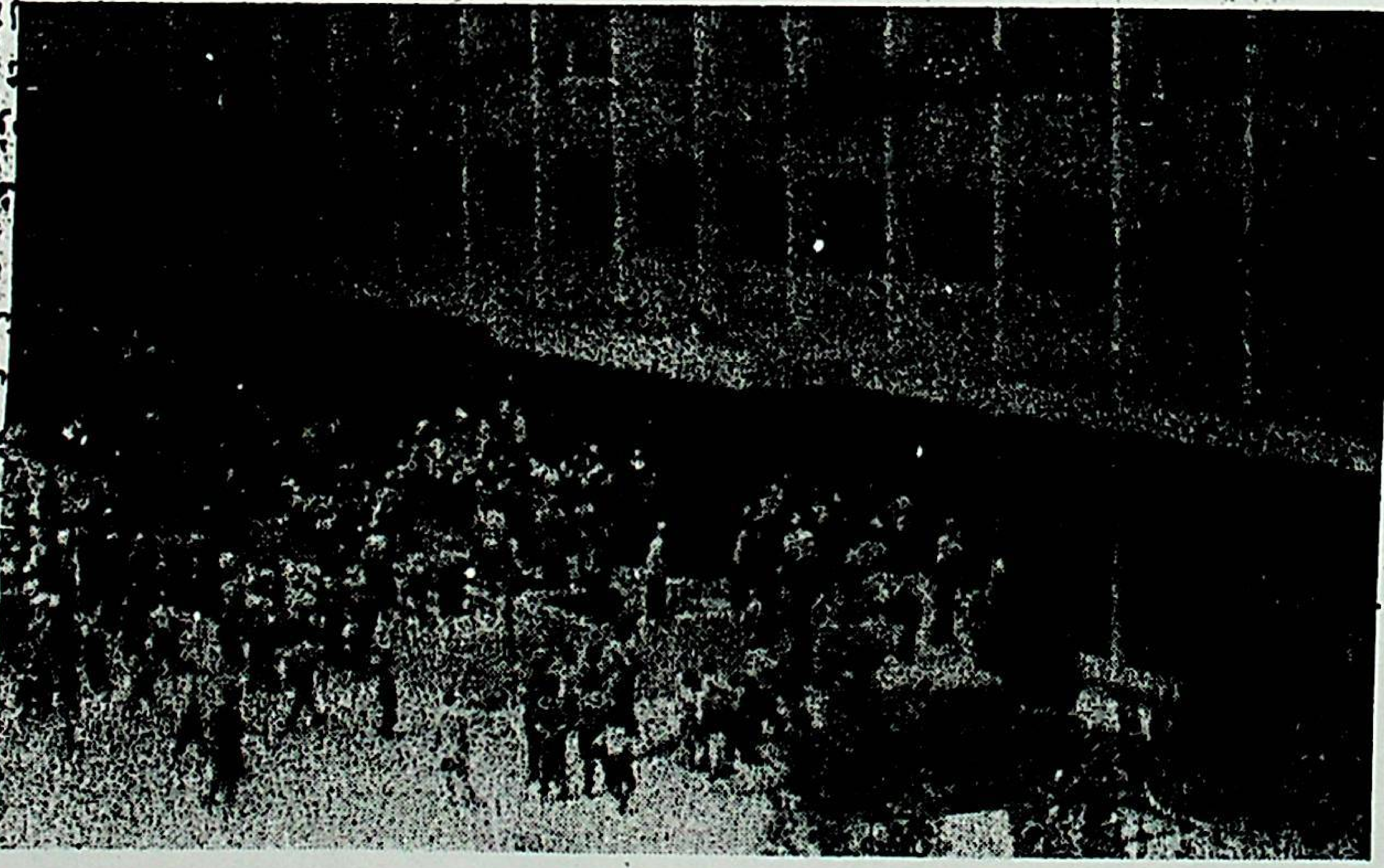

1995-يىل 7-ئاينىڭ 7-كۈنى چۈشتە بىر ئوچۇم مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلار دىنغا ئېتىقاد قىلغۇچى بىر قىسىم ئاممىنى قۇترىتىپ، توپلاپ، ۋىلايەتلىك پارتكوم خىزمەت بىناسىغا ھۇجۇم قىلىپ كىرىپ، ئېغىر دەرىجىدىكى ئۇرۇش، چېقىش، بۇلاش، پاراكەندىچىلىك سېلىش ۋەقەسى پەيدا قىلدى.

سۈرەتنى مۇجى تارتقان